

Oficer Łącznikowy
Naczelnego Dowództwa
przy Ministerstwie
Spraw Zagranicznych

Ściśle tajną

8353.75

W arszawa dn.21/IX.21.

dn. _____ 19

N^o _____

DO
ADJUTANTURY GENERALNEJ

NACZELNEGO WODZA.

Na ręce Mjr. ŚWITALSKIEGO.

Belweder.

ODPISY TELEGRAMÓW SZYFROWYCH,
otrzymanych przez Min.Spr.Zagr.

ATENY.dn. 17/IX.21.

No.14.

Tajne.

Wstrzymana od tygodnia ofensywa grecka zamieniła
się, w defensywę. Grecy cofają się dotąd w porządku,
sytuacja poważna. Sfery rządowe optymistyczne. Odrzu-
cają myśl wywołania interwencji, mam jednak wrażenie,
że się na taką za pośrednictwem .....x/ zanosi.

Za zgodność:

Stanisław...
Oficer Łącznikowy,
Naczelnego Dowództwa

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
L. dk. 8353.75
Wpisano dn. 9. XII 1921 roku
Wyszło dn. — 1921 roku
Załączników

x/prawdopodobnie wyraz opuszczony.

ATTACHE WOJSKOWEGO

w Konstantynopolu.

Attache wojskowy P.P. w Konstantynopolu, pismem Nr. 440/Zl. z dnia 11. listopada r.b., postawił szereg zarzutów odnośnie do referatów informacyjnych Oddz. II. Sztabu Gen., które jakoby mają się nie zgadzać z wiadomościami, przez niego nadsyżanemi. Aczkolwiek żywa wymiana opinii między Sztabem Gen. i attache jest wysoce wskazana, a krytyczne uwagi bardzo pożądane, to jednak forma, jak uczynił to Pan Pułkownik w piśmie 440/Zl., wymaga szczególnego rozważenia.

1/ Pierwszy zarzut dotyczy podania w referacie informacyjnym z dnia 1. października wiadomości o zajęciu przez armję kemalistyczną m. Eskishehir. Wiadomość ta została umieszczona w komunikacie na zasadzie depešy attache wojskowego w Konstantynopolu Nr. 164/Zl. z dn. 24. IX. r.b., przewidzianej ten fakt, oraz depešy Nr. 177/Zl. z dn. 27. IX. r.b., wyraźnie go stwierdzającej. Natomiast depeša attache wojskowego z dn. 3. X. r.b. Nr. 221/Zl., w której donosi on o utrzymaniu Eskishehir przez greków, nie mogła być wykorzystana do referatu z dnia 1. października r.b., jako wysłana już po wydaniu referatu. Natomiast informacja ta znalazła swój wyraz w szkicu sytuacyjnym, załączonym do referatu inform. z dn. 1. listopada.

2/ Co do zarzutu niewłaściwego informowania o nastrojach Kemala, to ustęp omawiany brzmi w referacie jak następuje:

"Kemal Pasza, wysuwając, jako swoje zasadnicze żądania, integralność Azji Mniejszej, będzie oczywiście stał na tym stanowisku, o ile nie uczuje się dość silny, aby po wygranej wojnie nie wystawić na plan pierwszy sprawy Konstantynopola i cieśnin."

Odpowiedni ustęp w referacie attache wojskowego Nr. 136/Zl. brzmi jak następuje:

"Turcja.-Program maximum.-Uzyskanie z powrotem nie tylko Małej Azji, lecz i całej Tracji wraz z Adrjanopolem, jak również Karasu i Batumu, a tych ostatnich na podstawie traktatu brzeskiego.

Jako program pośredni na Kaukazie bez zmian, a Tracja do linii Midja - Enez z tem, że reszta Tracji staje się prowincją autonomiczną pod protektoratem np. Francji.

Zresztą, jako minimum-Kars-Batum i cała Mała Azja ze Smyrną włącznie".

Co zaś do zarzutu w tej sprawie podniesionego przez attache wojskowego

to:

a/ W referacie informacyjnym, tak wskazuje ustęp podany, nie mówi się nic o nastrojach Kemala, a tylko o zagadnieniach programowych, jakie może wysunąć w tej, czy innej sytuacji politycznej.

b/ Powoływanie się attache wojskowego na swój raport Nr. 313/21 z dnia 18. października, przy omawianiu referatu informacyjnego z dnia 1. października, jest nierzeczowe.

3/ W sprawie mylnie jakoby oddanego zapatrywania attache wojskowego na operacje w Azji Mniejszej w referacie informacyjnym z dnia 1. września zawiadamia się, iż zdanie "Na dotychczasowe powodzenia Kemala zapatruje się attache dość sceptycznie" zostały umieszczone po uzyskaniu wszystkich danych faktycznych o operacjach wyłącznie z prasy, gdyż attache nie mógł jeszcze nadesłać szczegółowych informacji. Depesza zaś attache wojskowego z dnia 5. XI. 1921 roku Nr. 72/21 brzmiała:

"Również osobiście oceniłem sytuację jako pomyślną dla Turków, chociaż nie wróżąc im szybkich zwycięstw", co najzupełniej upoważniało referenta do umieszczenia powyższego zdania w referacie.

Podkreślam, że odmiennie nawet sformułowanie przez Oddz. II. opinii co do przyszłego rozwoju wypadków, któreby nie było zgodne z hipotezami, przez Pana Pułkownika wyrażonemi, nie było niczem niestosownym, wobec tego, że wyciąganie wniosków z obserwowanych faktów jest rzeczą indywidualną, a wiadomości i opinie attache wojsk., jakkolwiek stanowią podstawowy materiał do oceny zagadnień przez danego attache wojsk. obserwowanych, nie są jedynymi danymi, na których się Sztab Gen. w ujęciu sytuacji opiera.

Pozatem podkreśla się, że wszelkie uwagi, dotyczące spraw związanych z redakcją referatu informacyjnego, winny być zakatowane z tą instytucją jedynie, która te referaty wydaje, t. j. z Oddziałem II. Szt. Gen. Wysyłanie przez attache wojsk. podobnych raportów, jak Nr. 440/21 z rozdzielnikiem do Adjutantury Naczelnego Wodza i Ministra Spraw Wojsk. jest bezwzględnie niedopuszczalne, jak niedopuszczalną jest forma, w jakiej Pan Pułkownik poddał krytyce działalność Oddziału II., z pominięciem obowiązującej drogi służbowej i zasad organizacyjnych.

8362 J5

Droga służbowa attache wojskowego prowadzi wyłącznie przez Szefa Sztabu Generalnego.

KS

Otrzymuję:

Attache wojskowy w Konstantynopolu

Do wiadomości:

Adjutantura Generalna Nacz. Wodza.
Pan Minister Spraw Wojskowych.

SZEF SZTABU GENERALNEGO W.P.:

S I K O R S K I m.p.

Generał-porucznik.

Za zgodność odpisu:

Sychowski

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

Warszawa, dnia 6. grudnia 1921 roku.

SZTAB GENERALNY - ODDZIAŁ II.

Ref "A" Nr. 13622/II. Inf. II.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ NACZELNEGO WODZA.

W ślad za pismem attache wojskowego w Konstantynopolu Nr. 440/21 z dnia 11. XI. 1921 r. przedkładam do wiadomości pismo w tej sprawie do attache wojskowego w Konstantynopolu, pułk. Szt. Gen. Bobickiego.

z r. Szefa Sztabu Generalnego:

Szef Oddziału II.:

[Handwritten signature]

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
L. G. 8362 J5
Wpłynęło dn. 12. XII 1921 roku
Wyszło dn. 12. XII 1921 roku
Załączników

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

836375

Sztab Generalny
 Oddział II.
 Nr. 3460 / II.EW/A.

Turcy
 Ⓞ

BARDZO PILNE!

D o

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

Ostatnie wiadomości.

Attaché wojskowy w Konstantynopolu zawiadamia depeszą, że dowództwo sprzymierzonych w Konstantynopolu wystosowało Wysokiej Porcie dnia 11. września ultimatum z tygodniowym terminem z żądaniem wydania osób należących do tajnej organizacji tureckiej mającej na celu wywołanie buntu wojsk indyjskich, oraz wymordowania wyższych władz aliantów w Konstantynopolu.

Przypuszczalnym powodem ultimatum jest chęć stworzenia zmian w rządzie tureckim i osiągnięcie nowego rządu anglofilskiego w celu uregulowania szybszego sprawy cieśnin.

Aljanci grożą ogłoszeniem stanu oblężenia w razie nie wykonania ultimatum.-

SZEF ODDZIAŁU II. SZT. GEN.

Otrzymują: Adjutantura generalna.
 Pan Minister Spraw Wojsk.
 Szef Sztabu Generalnego.
 M.S., Zagr. na ręce of. łączn.

ADJUTANTURA GENERALNA
 NACZELNIK
 836375
 Wpisano dnia 12. X 1921 r.
 Wysto. dnia .....
 Załączników .....

